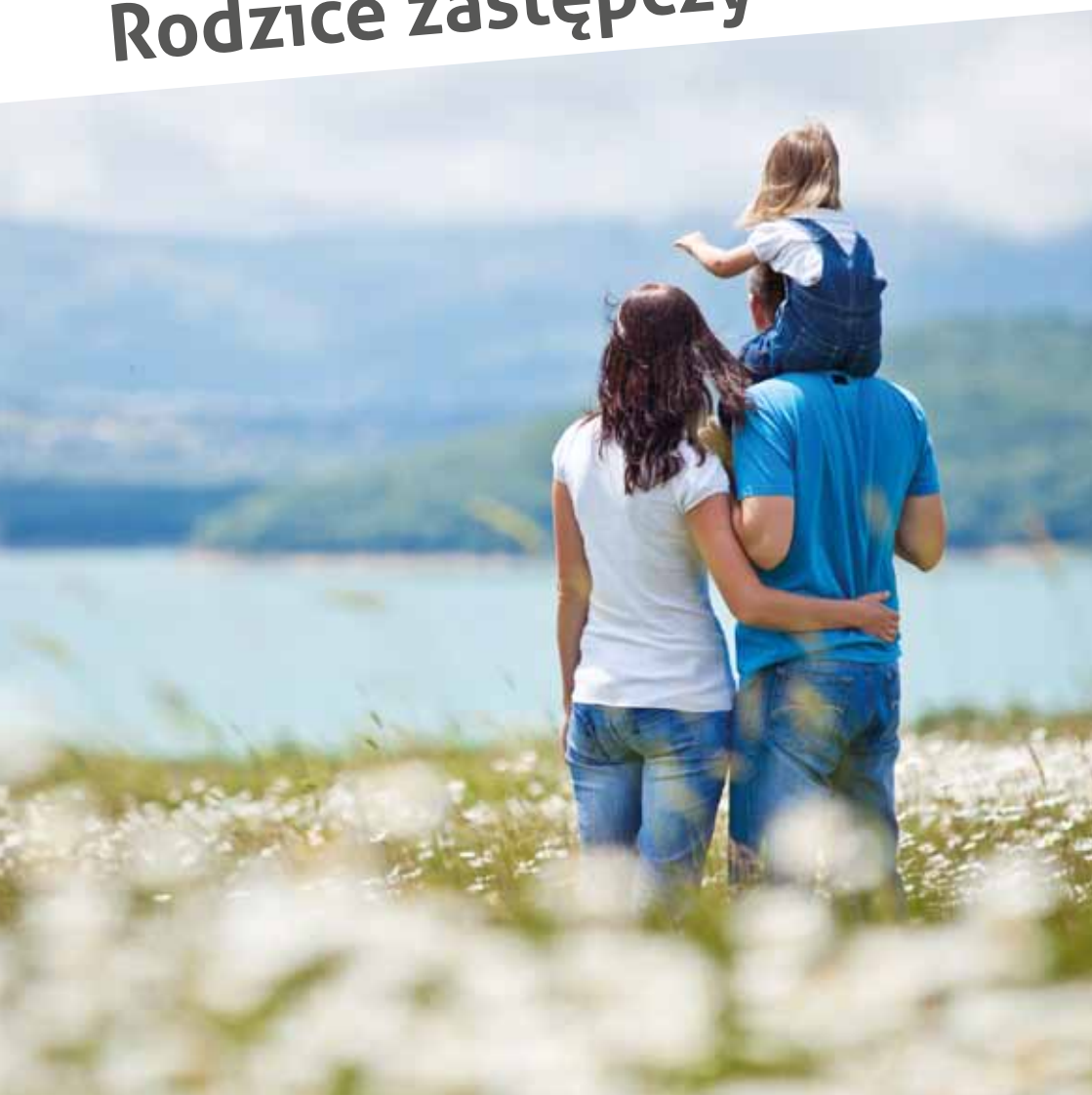

Rodzice zastępczy

Ariadne

Switzerland
Miriam Hess
miriam.hess@ariadne.ch

Sirius

Croatia
Ivana Belamarić
ivana@centar-sirius.hr

**Social and Child Protection
Department Harghita**

Romania
Zoltan Elekes
elekes.zoltan@dgapschr.ro

University Siegen

Germany
Klaus Wolf
klaus.wolf@uni-siegen.de

University Lodz

Poland
Marcin Podogrocki
mpodogrocki@uni.lodz.pl

FormAzione Co&So Network

Italy
Patrizia Gioro
cooperazione@formazione.net.eu

Znaczenie relacji z rodzicami biologicznymi dla dobra dziecka 4

Konflikt lojalności 6

Ja jako rodzic zastępczy 7

Sieć społeczna, grupy samopomocowe dla rodziców zastępczych 8

Praca biograficzna 10

Znaczenie relacji z rodzicami biologicznymi dla dobra dziecka

Czas by obserwować, rozmawiać, poznawać historię dziecka i jego rodziny, aby zrozumieć i pomóc. Warto łączyć nawet tylko poprzez pamięć.

Niemowlęta nawiązują pewną więź (poczucie bezpieczeństwa lub zagrożenia) ze swoimi rodzicami. Dzieci pamiętają swoich rodziców i mają prawo do informacji na temat swojej rodziny. Rodzina biologiczna to dla dziecka źródło tożsamości. W życiu dorosłym, dzieci, które nie znają swoich rodzin biologicznych, często szukają swoich korzeni i poczucia przynależności do rodziny, nawet jeśli mają wątpliwości co do więzi z rodzicami biologicznymi. Współpraca z rodzicami biologicznymi stanowi szansę na skuteczne radzenie sobie ze sprzecznymi emocjami.

„Chcę, by rozumiano, że żadna książka, żaden lekarz nie zastąpią własnej czynnej myśli, własnego uważnego spostrzegania.”
J. Korczak, Jak kochać dziecko

Dlatego warto jest:

- w miarę możliwości gromadzić informacje o rodzinie dziecka (rodzice, rodzeństwo, dziadkowie);
- zadawać sobie pytania, np. co dziecko przeżywa, co jest powodem danego zachowania, dlaczego unika jakiegoś tematu;
- odkrywać to, co dobre i to, co trudne w relacjach dziecka z rodzicami biologicznym i otwarcie o tym rozmawiać;
- rozważać możliwość spotkań dziecka i jego rodziców – przewidywać zagrożenia i pielęgnować pomyślne relacje;
- pielęgnować w sobie wrażliwość na sygnały płynące od dziecka – jakich słów używa, gdy mówi o rodzicach biologicznych, jakie pytania zadaje, jakie emocje wtedy okazuje;

- prosić o pomoc, np. rozmawiać z innymi rodzicami zastępczymi, by zrozumieć dziecko i pomagać mu odbudowywać naruszoną ufność wobec świata.

“...tamto życie dziecka było dla niego najlepsze z jego perspektywy, ono nie ocenia go tak jak my, zewnątrznie i obiektywnie. Nie jest ważne dla niego gdzie i w jakich warunkach, byle z rodzicami.” (rozmowy, rodzice zastępczy)

Konflikt lojalności

Która z rodzin jest moja?

Konflikt lojalności występuje w sytuacji, w której dziecko, funkcjonując w rodzinie zastępczej, jest świadome istnienia rodziców biologicznych. Z jednej strony czuje więź z rodziną biologiczną, lecz z drugiej - jego potrzeby życiowe zostają zapewnione przez innych ludzi. Następstwem takiej sytuacji mogą być problemy emocjonalne, zdrowotne, a w konsekwencji obniżona jakość życia. Jest to sytuacja trudna nie tylko dla dziecka, ale również dla rodziców zastępczych i rodziców biologicznych.

Czy rywalizujesz z rodzicami biologicznymi o uczucia dziecka?

Jak sobie radzić z konfliktem lojalności?

- Uświadom dziecku, że rozumiesz jego emocje.
- Pokaż dziecku, że ma prawo doświadczać rozterek i wątpliwości.
- Rozmawiaj z dzieckiem o jego biologicznej rodzinie.
- Nie wzbudzaj w dziecku poczucia winy w związku z jego uczuciami.

*„Wiem, że dziecko nigdy nie spojrzy na mnie tak, jak patrzy na swoją biologiczną mamę.”
(Matka zastępcza)*

Ja jako rodzic zastępczy

Na czym polega moja rola?

Rolą rodzica zastępczego jest zapewnienie dziecku opieki, możliwości rozwoju i zaspokojenia potrzeb psychicznych. W trakcie realizacji tych zadań tworzy się więź emocjonalna między dzieckiem, a jego opiekunem. Zaakceptowanie faktu, że sprawowanie opieki nad dzieckiem ma charakter tymczasowy, może budzić negatywne emocje i w konsekwencji utrudniać realizację zadań opiekuńczych. Uświadomienie sobie powyższych trudności stwarza szansę lepszego radzenia sobie z nimi.

Czy rodzina zastępcza jest rodziną dziecka?

Wyzwania rodzicielstwa zastępczego:

- Zaakceptuj fakt, że dziecko może wrócić do swoich biologicznych rodziców.
- Szukaj pozytywnych stron powrotu dziecka do rodziców biologicznych.
- Docień to, że byłeś, kiedy dziecko Cię potrzebowało.

*„Powiedzieli mi, że muszę ją zostawić. Jednak ona jest przecież całą moją rodziną.”
(Rodzic biologiczny)*

Sieć społeczna, grupy samopomocowe dla rodziców zastępczych

Budowanie sieci wsparcia rodzin zastępczych.

Rodzice zastępczy w codziennym funkcjonowaniu napotykają na wiele problemów. Głównym ich źródłem są trudności w rozwoju emocjonalnym i społecznym dziecka. W rodzinie zastępczej dziecka stawiane są wymagania odmienne od tych, które zna z rodziny biologicznej.

Dziecko na nowo poznaje normy, uczy się wchodzenia w relacje, nabywa umiejętności pozwalających mu na funkcjonowanie zgodne z ogólnie obowiązującymi zasadami. Zderzenie tak różnych światów powoduje, że wrastanie społeczne dziecka i wprowadzanie w wartości kultury może być obciążone trudnościami, które nie zawsze można rozwiązać bez odwołania się do wsparcia z zewnątrz. Potrzebna jest pomoc zarówno nieformalna (nieinstytucjonalizowana – udzielana np. przez znajomych, przyjaciół, inną rodzinę zastępczą), jak i formalna (zinstytucjonalizowana – udzielana przez specjalistów, instytucje pomocowe, organizacje pozarządowe).

Dlatego warto:

- spotykać się, rozmawiać i dzielić się swoimi problemami z innymi rodzicami zastępczymi;
- uczestniczyć w warsztatach, treningach nt. budowania wzajemnych relacji w rodzinie, uwzględniających zasady: otwartości na Innego, której sprzyja umiejętność dystansowania się (odnawia psychicznie i pozwala na odkrycie zasobów sił wewnętrznych);
- rozwiązywać sytuacje trudne aktywnie i w relacji (gotowość aktywnego słuchania, wysłuchania oraz podjęcia rozmowy), wzajemnego poznawania siebie, szacunku, empatii itp.;

„Nikt na świecie nie żyje wyłącznie dla siebie. Jesteśmy tu także dla innych.”

Św. Grzegorz Wielki

- korzystać z poradnictwa – konsultacji ze specjalistami (np. prawnikiem, psychiatrą).

„Szkolenia organizowane w tamtym czasie przez TPD (przeszliśmy cały cykl) były całkiem niezłe, ale i tak najwięcej dały rozmowy ze znajomą rodziną zastępczą i innymi rodzinami zastępczymi niż te specjalistyczne szkolenia, taka wymiana doświadczeń najwięcej daje.” (rozmowy, rodzice zastępczy)

Praca biograficzna

Znaczenie przeszłości dziecka

Przybycie do rodziny zastępczej otwiera nowy rozdział w życiu dziecka, niemniej jednak posiada już ono własną historię, której nie powinno zapomnieć. Rolą rodziców zastępczych może być wspieranie dziecka w gromadzeniu informacji o przeszłości oraz zrozumieniu jej znaczenia dla aktualnej sytuacji. Zachowując pamięć o korzeniach dziecka rodzice zastępczy umożliwiają mu podtrzymanie więzi z rodziną biologiczną. Wspólny powrót do trudnej przeszłości wzmacnia również więź dziecka z rodzicami zastępczymi.

„Ludzie nieznający swojej historii, pochodzenia i kultury są niczym drzewo bez korzeni.”

Marcus Garvey

Pomysły na kronikę życia dziecka:

- informacje o dziecku;
- informacje o rodzinie, o ważnych dla dziecka osobach;
- istotne dla dziecka miejsca, daty, wydarzenia;
- kluczowe momenty, wspomnienia;
- informacje o szkole, przyjaciółach, zwierzętach domowych;
- zdjęcia, obrazki, cytaty wypowiedzi dziecka;
- rysunki;
- ...

„Warto jeszcze zadbać o to, aby dzieci nie miały tego nieustannego poczucia tymczasowości, że trafiają do nas nie wiadomo na ile, nie wiedzą, czy warto się przywiązywać, nie są pewne, czy to jest i będzie ich miejsce. Trzeba dziecku dać poczuć, że to jest jego miejsce, że tutaj ma coś swojego, a nie tylko coś, z czego korzysta.” (wywiady, rodzice zastępczy)

Project coordination

Jugend am Werk
Steiermark GmbH
Lendplatz 35
8010 Graz/Österreich

jugend am werk

chancen · leben

Contact
Elke Maurer
elke.maurer@jaw.or.at
Tel +43 664/8000 6 4660
www.falefos.eu

More information about
FaLeFos is provided on
Facebook.

This project has been funded with support from the European Commission. This publication (communication) reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

